

გაერისკლი

კომუნისტური პარტიის

№ 2

„ცისფერი ყანაების“ პირველი გაზეთი

ფასი 50 კ.

თბილისი, 25 თებერვალი 1920 წ.

მისამართი: თბილისი, სასტუმრო „კავკასია“ № 44-45

ფილოსოფიის რამზინა

„პარტიკულარის“ პირველი ნომერი გამოვიდა ცისფერ ყანაების სხვა ყველა გამოცემის ისტორია. მწერლობას რომელიც ჩვენ უხადებთ ბრძოლის—არაფერი აქვს სათქმელი. ნასახი კი არ არის აზროვნების, თითქო ეს დაღ დაღმული მწერლები არც კი იყვნენ მწერლობაში. რეტიკან ვერ გამოიკვეთილიან. მართალია მათ ბევრი არ აქვთ სათქმელი, თითონ მათთვისაც აშკარა ხდება, რომელიც არის მათი საზოგადოების ანგარიშიდან გადავარდნა. — მაგრამ არის ისინი ჩვეულ ხეობით მაინც საკრებლობენ. ჩვენ წინააღმდეგ ახალ იერზეებს ამზადებენ ფილოსტრების ზურგს უკან, და ზოგი ვითამებულნი ფილოსტრის პრესაშიც გვეთმობა. ამან უნდა ლიტერატურულ ბრძოლის ვამასხარავებ ვერ წავა. ამაზე წერდით რომ ვინცის გილიოტინა მე მსხვერპლს ვერ ნახულობსო. რა უნდა ფუტასხითი მართალია „სახალხო ხაქისი“ გამოვიტეულ იქნინებენ— სიტყვითა რომ ამ ფილოსტრებს მწერლობაშიც გადააქვთ თავიანთი ავი ზენ—ან თუ პასუხის ღირსი ვიღაც უპირატესი თავის გდება, რომელიც მოედანზე დამდგარა და ილა ნდებან—ან და იკადაე რომელიც პროვინციის შობებულებასო. ქურდულათ აპარებს უპასუხისმგებლ სტრეიკით. ასეთ მოკამათებისათვის ჩვენ ვეცქვს ბავულის ქრონიკა—სადაც წიტილითავე თავის შესახებ. ქართული იდეალისტური კრიტიკის მართკ იმისთვის ჰყოფნით პათოსი, რომ სახალხოლოთ დაგროვონ თავიანთი „ბელობერის“ და საკენინა წერილებში სწორედ ცვლილებებზე და აქონ თავიანთი თვეუ იფერი უნიკოლორატები, ასე ჰყავთ მათ მიმეფეთლო საზოგადოება. სხვა დროს მათ წერია არ შეუძლიათ—რაღან ამისთვის მართალია პასუხის გება საჭირო. იმით რომ „პარტიკულარის“ ერთხელ ვიდეც დაარტყა შტაბი მწერლობის კასტრეტებს გაუწინავა პრესის, და დარწმუნდა მათ უმიდებლობაში. მალე დადგება დრო, რომ ფილოსტრების ვალვანბანაკიცა ვერ უშვებენ ვაცეხებულ ლენინს და სრულიად გადავარდნიან სენებინდან—რომ არ მოსწავლიან მწერლობის ატმოსფერო.

ჩვენ კი ყველაზე უფრო ის გვახარებს, რომ ჩვენთან არის ახალგაზრდობა. ახალგაზრდობა, რომელიც ბუნებრივად გაუფრინის ფილოსტრებს. ჩვენი რედაქციის ყოველ დღე იღებს არტაქციის წერილებს ახალგაზრდობიდან, სადაც აღინიშნულია მათა ჰყოფნა ახალი ბრძოლისათვის, მათ იციან უანგარო სიყვარული, მათ იციან, რომ მელ მწერლებთან საბრძოლველათ არ არის საჭირო მათი დაშორება—ეს ხალხი უკვე განადგურებულია. ახალი ცხოვრების და ახალ შემოქმედების ბრძოლადაც მებრძოლი ახალგაზრდობის პირველდება.

ეს საუკეთესო სტრეიკია—ახალი ბრძოლისათვის და ძვირისთვის.

ამაში ჩვენი დანიშნულება და უღირსი მიზანი.

ნოე ჟორდანი

ჯორჯიანის პროფილი ძველი დრობა სურნელოვან პერგამენტზე. მისი სახე თეთრი მელანოიზირი მოხუცი ბიბლისის მასში მოსწავს კეთილშობილი რასა: ქალღმერთი ელენეში გამოხურებული და კაცისათვის კალთებით ვანდებული. ქურუმები ჰქედად ღმერთებს აღზად ასეთი სახით ელაპარაკებოდნენ. არის ჟორჯიანის პროფილი უცნაური სიზრდით: არა მარტო გუფრის ველებში: არამედ მთელი იბერიის მიწის. ჟორჯიანის რასისათვის ტიპია საქართველოსი. სურნელოვან, ტიპიური, რასისათვის გადასაზრებული: მაგრამ მიუხედავად ამისა გულწრფელი მეტად. თეთრი გიორგი ტაპაჭე მჯდომარე მახვილით ჰქეფავს ვეშას და ამავე დროს მის თველებში ნათელი ბავშვის გვერდული მჭერია. გიორგი სააკაძე რისხვით შემართებული საქართველოში ზოლის და ბოლოს ვამინაკლია. მე მივიყვარს ჟორჯიანის აცტებება: მაგრამ მის ანთებაში ტემპერამენტია სათნობების და არა ცხცხის სიფის.

ეს ხაზი ქართული ხასიათის უკანასკნელი დარბილება ჯვაროსანის ნების, სრულიად გამართლებულია აქ ქაშვების გასქელება. ქაშვილი ესთეტიური ფორმულაა ქართული ყოფის ერთი მთავარი ნაკვალავი. მისი მორცხე ტანის ქალწულ ხაზებში ჟორჯიანის პროფილიც არის უფრო ასარკული. ქაშვების უცხო ფრინველსავეთ დასტრიალებს თავის საინტელექტუალურ: საქართველო ხედრია ჯვარცემლის დღისი. ეს არის ლეგენდა: მაგრამ ლეგენდაში უფრო მეტი სინამდვილე ვიდრე ვახუშტის ქრონიკაში. ლეგენდა იგი ვაცტებულა ნინოს ვითარდასთან ვკავრით და ენლად დატლობილია ქეთევნის სურნელოვანი ცრემლით. ჟორჯიანის სიბრბულე მე ამ ხაზებში შესახება. მე მესმის ჟორჯიანის წუხილი შეილის დაიარვის გამო (—ლენინს ასეთი წუხილი არ შეუძლია). ამ წუხილში, მე ვეცადე სიახლოვეს მივსთან: რომელსაც ჩვენ დედს ვუწოდებთ. მე არ ვიცი: ჟორჯიანის ლოცვობს თუ არა. მაგრამ მე ვიცი რომ მრავალი ლოცვობის მიხედვით (—გამავებინეთ ვინ ლოცვობს ლენინსათვის?) და ისეში ჩვენს დედებს არ ავიწყლებათ ჟორჯიანი და ჩვენი ბავშვები ისეში პირველად აღზად მას იგონებენ.

სწორედ ამ ხეულებში იქცა ჟორჯიანი დიდი ქართველის ფიგურად: მართალია: ისტორიაა ჰქმნის ისტორიულ ფიგურა: მაგრამ ჯერ პიროვნება უნდა იყოს რომ ისტორიამ ავიჩინოს. ჟორჯიანის იმითივე ჰქმნდა დიდი ნიჭი ინტელექტის. ეს ნიჭი პოლიტიკაშიც ისევეა საჭირო როგორც პოეტურს შემოქმედებაში. ჟორჯიანის პირველი იჯარმო საყრდენი რომ მატარა ერის ბიოლოგიური ცენტრია განსაზღვრულია და მისი ცხოვრების განვითარება შესაძლოა მხოლოდ

გარეშე ძალების დახმარებით. ცხადია: იმ ცოცხალი ძალების რომლებითაც იქედება ერთი სოლიდარობა. ამ ძალების წარმოშობი ინტერკონტინენტული დემოკრატია. ჟორჯიანიმ შემოიტანა საქართველოში ინტერკონტინენტული იდეოლოგია. იგი უკვე იტყობს ხას უსვამდა ინტერკონტინენტული საქართველოს პოლიტიკაში. მაგრამ ხასვამა აცენტრალიზაცია ფსიქოლოგიური და ხშირად მის ხელში ვიზი წარე მხარეს ინტერკონტინენტული საქართველოში. მა ანაკოლიზობს ვადილიან აქ არა სათქმელი ჟორჯიანის ნაწერების წინააღმდეგობათა. მაგრამ ეს წინააღმდეგობანი ზედპირია მარტო ოდენ. თავიდათავი მის აზროვნებაში (შესაძლოა ქვეშევსეულ) სხვა: საქართველოს ნაციონალური იდეოლოგია შეიძლება იყოს მთლიან ინტერკონტინენტული გეზით ვამართული. არსად ისე აწმარად არ ვამართლებულა ისტორიის დიალექტიკა ჰეგელის მიერ შეცნობილი როგორც საქართველოს ცხოვრებაში ისტორიის ირაკონალიზობა სხვათა ზირის იმპია რომ ერთში იბრძვის ორი მაგრამ მთელისათვის ორივე საჭიროა. საქართველოს ნაციონალური იდეოლოგიის საწინააღმდეგობა ითქვამს: ანაკონალიზობა ვადასული ინტერკონტინენტული იდეოლოგია: მაგრამ ისტორიული გონის საქართველოსი ორივეს შეიკვდა და დღეს უკვე ნათელია რომ საქართველოს ხსნისათვის ორივე მიმართულების ბრძოლა იგი აუცილებელი. ამ ისტორიულ გონებას არის ზიარებული ჟორჯიანის ინტელექტი. კიდევ უფრო მძაფრია მეორე ხსი ჟორჯიანის პოლიტიკური აზრის: საქართველოს ხსნა მთლიან დასავლეთში. ჟორჯიანიმ დასტური დასლა საქართველოს რუსეთთან შეერთებას მხოლოდ იმით რომ რუსეთის საშუალებით ვეროპას ზიარებლივით. ხოლო იგივე ჟორჯიანი იყო პირველი მომხრე საქართველოს რუსეთთან ინტელექტუალურ და პოლიტიკურ დასთან დასთან. მაგრამ თუ ჟორჯიანი სტრატეგია მხოლოდ იმით რომ რუსეთის საშუალებით ხსნა მთლიან ჩატოვებას ვეზირებდა. აქცე როგორც სხვაგან მათელია მთი ინტელექტია.

ჯორჯიანის ტრიბუნი: თუცა მას ენა არ ეპირილდება. ამ ქმობეველი შეიძლება იგი ვეყოს მოყვამდეს რომლის ხედრია მომბიტი ერის აღქმულ მვეყანისკენ წყევინა. მაგრამ თუ ჟორჯიანი სტრატეგია მხოლოდ იმით რომ რუსეთის საშუალებით ხსნა მთლიან უჭრა უჭრის ძალზე. ქართველი პოეტისათვის საამაყო პირადირ რომ რუსეთისათვის მთავრობა: თავიდათავი მწერალი ნამდვილი. იუ სტილი არა ჟორჯიანის წერის მართა უფრო აქვს. მის ნაწერში არ არის არც კორძანი ხაზი და არც დაგროვანი ხეული. იმ ყოველი სიტყვა საფთ მოყვებითა და ყოველი ფრაზა სხარად ვამოჭრილი. ჟორჯიანი უფრო ლაბიარული

ფორმულებით ლაბიარობს ვიდრე დისკურსული პერიოდებით. მის ფორმულაში მონუმენტული პრინციპის ქეება. თავის ლაბიარ ფრაზაში ჟორჯიანის ეტყობა უფრო რომ იგი მესხეთის მოსაზრებულ კუთხის შეილია. მის არ უყვარს სიმბლუ და სძულს ვანყენება: მის სიტყვაში ქვირავალი სინათლეა და სხეულანი კონკრეტობა. ამ მხრით იგი ფრანგებს უახლოვდება. საკვირველი არ არის რომ ჟორჯიანის პირველს შემოეღოს საქართველოში ფრანგული ეზრნალობი.

ბაბილო რომაიძე

სასარტოველუს კლიარკა

ახალი პოეზიის სამთავროში ცისფერმა ყანაზე გამოაცხადეს საკუთარი დინასტია და მომავალ მენფისთვის შექმნეს ცისფერი დროშა და ღერბი და იქსტუმს ჩამწვარი ქალღმერთი, რომელსაც წითელი ხარზე მჯდარი გიორგი ვადაურებდა ცეცხლვანი ფრთით.

ამ დინასტიის თავის დროზე ვერც ვყოვლდა და ქვეშევრდომებიც. ცოტანი ვერთ და თუ მაინც არ ვცხრებით, იმით რომ გვიყვარს პოეზია და რუსეთშიცა.

ჩვენ ვედავთ, რომ ჩვენი ხალხი ფეხზე დადგა და წელში ვამართა. ქართველი ერის დაგუბებულ ენერჯის ტიპ-მდეველ ნიაღვრათა ვადაიქცა და ჩვენ გინდა სარგებლობანდ წარმართით ეს ენერჯია, როგორც პოეზიაში, ისე პოლიტიკაში.

და ჩვენ ვცხადებთ: ჩვენ ვართ პირველი ქართველი იმპერიალისტები.

მორტვალენი დიდი საქართველოსი. ამას ვიტყვი ყოველთვის, რადგან საქართველო გვეყვამს, როგორც მარადიულობა და ქართული ღერბი გმუხატება არა ჩრდილოეთით დანისლული, არამედ საღამანდრას სახედ.

ჩვენ თავის დროზე ვიმართავთ ქართველ ხალხს მანიფესტით, რომელშიაც კოლმეტრებზე ვადავტანთ ერის ენერჯის სერტებს და მისი კუქის პოტენციის მოყვითოვან აქტიუობის მაქსიმუმს.

დღეს დღობით კი ჩვენ ვინდა და ვავიყვარს დღევანდელი საქართველო, თუნდაც იმით, რომ მან სამჯერ დაამარცხა რუსი და სიკეთლის აზრი შევანებინა თავგასულ მეზობლებს. კიდევ იმით, რომ ქართულ ხმლთან ერთად ქართველი პოეზიაც რევიანს უშვანდება ჩრდილოეთის ვაყინულ რთობის.

ჩვენ პირველათ მოვიტოვებთ ლაბისტანი, ჩვენ ვიქნებით მანდატორი წინა აზრის, და თუ ტრაპეზონი დაემართება ქართველ კომისარს, ქართული

პოეზია შესტლებს ვაიკოსს ვეროპა ახალი უცნაურობით.

ჩვენ არ ვეწვევია დამარცხება.

უღიღეს განადგურების დროსაც საქართველო ვამარჯვებელი იყო. მაგრამ ქართული პოლიტიკა, რომელიც მგრძობიარე სესისორგაფივით „ქანაობს“ და ყოველთვის ვადის ფონს. დღეს ჩრდილი ვართულებს პოეზიას და ე. წ. ხელოვნებას საზოგადოთ. და როდესაც ვაქართველებული ქართველები (არინ ასეთები და მათზე იქნება სიტყვა) რესპუბლიკის ხარჯზე ვეწვევით ვა. ამაში—კი იქნი ხელოვნების ხმა არ იმისი და ირი მშვერი მბატვარი კისრულობს დღეს ჩვენს წარმომადგენლობას პარიზში.

ამავე დროს ჩვენ ვედავთ, რომ ტვილისის ქუჩებზე დარბის ერთი ფურტორისტი და დაათრევის სხვა და სხვა სანინისტროს და დაწესებულებათა მიერ ვაცემულ მინდატს, რომლითაც პარიზში შემველია სპექტოლიკის დაიწყებს.

მაგრამ პოეზია უკვე იმდღეს ხმას და საქართველოს დაცვისათვის, ქართული იდეის განმტკიცებისა და მისი მარადიულობისათვის— ისიც იტყვის თავისი სიტყვას.

საქართველოს ხელწიფებას უკანასკნელად დამტკიცებს პოეზია თავისი ბეჭდის დასნით. უამისით ის იქნება ყალბი და ცრუ, როგორც ამორდიას აზნაური.

ამას იქმს ქართული პოეზია ღირსეულად და დინჯად და ამ ბეჭდის დასნაში ის არ მოსთხვებს საქართველოს „მურთანს“, როგორც ამას ჩადიოდენ სოფლის მამასახლისებში და ელანდელი სოფდავარი დობლობატები.

პოეზია, მამებარი ძალღვივით მუდამ მშვერი ვამოიჩენს ლომის ბრტყალებს და მისი ძლიერი თათი აღბეჭდვბა ქართული ისტორიის ყდაზე.

ამ დღეს მოვიტოვებთ ჩვენ იმ ვექსილებს განადგურებას, რომელსაც ენლა ვაბეულად ამართლებს ჩვენი პოლიტიკა და კიდევ იმჩნებს ასეთი ოპორტუნის ნაყოფიერ შედგებას.

მანადის კი—ლაბარაკებს ბარბიკალი.

ბაბილო სირბაძე

პირველ დეკემბერს 1920 წ. გაეშვა „სისუბრი ყანფიანის“ ტომი. ფასი 500 მ.

რედაქცია იმყოფება ეროვნულ საბჭოს ქუჩაზე № 3 ტელეფ. 18-35.

აკოლო. იაშვილი და ტომიან ბახიძე.

ელენე ღარიანი წარს უბარლოდ და ახმუხად.

ტ რ ა კ ი ზ ი ნ ი

სადღაც ღუქანი საეჭო ბინით. შიგ პავინი ვაჭრობს ფარულად. თუთიყუშებით, შხამებით, ინი. ასაღებს ნაკარს ფერუშარულად.

ორი ქიმერა, ორი ბოგემა, დილით ჯადოქარს ევაჭრებიან; მათ უცნაურის უნდათ მოგება— ფრთხილად სინჯავენ ნოს ნაჭრებიანს.

ბეჭდის თვალთან ქალი ტრეველი მოველინება ღვთის ანაბრებს. სკრიპის მკვიტრ კრუ გაყვირდელი ნიამორის შავს იმით აპირებს.

ორ წითელ ვირთხას სწრაფ დაიბეგეს იმ ტიტანი კუნტი სხეულით. ოქროს თავებში იესებს ზიბებს პალო—მუდამ თვალდახუთი.

და ჯანდრბაზი ქნის ინლოთებ, ამაღებს ჰაზინა ქაიანურებ, მაგრამ წასვლის დროს იჭერს პოეტებს და ჩამოაჩრბის, ვით ქაიანურებს.

ამიამ მგონი იქნება ქარის.. ვი დღეფალ ტყემლების ბრალი! დღიანებელი წავიდა ქარი, და დაბრუნდება დღიანებ მთვარლი.

დღი ხანი ამ ბუხრის ალში ტყილით იწვის ჩემი ოცნება... ქმარმა გასცალა მოძღვრალ ქალში ჩემი ცოდელო პატოსნება.

ალბათ მოპყვება მას საფრცხლი უფრო უბედურ ჩემი მეტუქის... მეტუქის ბრანებით—მოამცი წყალი ჩემი ფერდი სპარსული დოქის.

მონა ვარ მისთვის მე სასახელი (მე ის მკონიდა სხივნი დღეში). ღვთის გასვრილი მისი საყვლო გედავარდება მუღრო კეთხეში.

ქმრის სითამამე ჩემი ბრალია. არ ვუხარ ბევრი რომ მოგებათრე... რადან ტვირთსი ტეტად მთვარლია. დაქინება მას ჩემზე აღრე.

ჩვენ ჩამოვედით ჯვარიდან ერთხელ და სამუდამოთ აღარ ვეწებით. მწუხარ ზღაპრე დავკარით კვერთხი და ესდეთ ოცნებას აზადრეწებით.

აფანთებით ლოცვას ჩვენ სატრავაზოს; ბრძოლა გვეწინება ნახარბოშებით. მზიურ ლახისტანს და ძველ ტრაპიზონს— უნდა ფარავდეს ჩვენი დროშები.

ზღვისკენ! ზღვისკენ! მოედეთ ვერუებს... გამოაქანეთ მთვარლი გემები. დაარსეთ თეთრი გორგი ტერფებს, როგორც უღანზის სირალებები.

ენახით სამშობლოს ძველი კედელი. წინა აზის ვაწყვეთ ხროვლით. ვიქნებით ბედის ჩვენ ვაქედელი.— მფარველ მელკარტის მოახლოებთ!

ზღვისკენ! ზღვისკენ! დროშა ქართლი წინათ ელავდეს როგორც ბისონი. გვეძახა: ბრძოლა; მზე წარმართული; მზედ სოკ ომონ და ტრაპიზონი!

ვალერიან გაფრინაშვილი

ელენე ღარიანი.

შაღვა კარგელი.

გადაიკვა პიჯაკი და, ქუდიითა და ჯოხით ხელში, ალახ-მაღალ დაეშვა ქვის ყაფარს კიბეზე. ქალი ნელს ნაბიჯით მიპყვებოდა განიერი ქვეფენილის ნაპირს, ეკლემების გასწვრივ, თითქმის ეხებოდა მათ, თითქმის გვერდით ვინმე უხილავი მისდევდა და მას უთმობს გზას. ელემტრო კიდევ ვერ მორეკოდა ნათელნარეგ ბინდს და ფარნების გაბურჯული მინები რძისფერ ბუშტებად ეკიდნენ პაერში-ლიოსფერ არეზე მკაფიოდ მოსწინადა აბრეშუმის წითელი ეპიკტი, რომლის შემოსხმული თარგებიც უფრო არგვალდნენ ლამაზი სხეულის ნაკეთობს. ქუჩის მოსახლე-ვში ცალის თვალთ ოდნავ, ქურღულად მოიხედა თუმცა უამისოდ და რწმუნებული იყო, რომ მხატვარი შორი-ახლოს, შეუმჩნეველად მისდევდა, ქალი თითქმის ფრთხილად ჰგრობდა თავის ზურგს ამ ბეჭებზე მის დაქინებულ ცქერას. გრძობდა და სწუხდა. რაღაც გამოურკვეველს წამებით ავსებდა სულს ეს მუღმი თვალთვალ ამ უცნაურ ადამიანის, რომელიც საკუთარ აზრობით ვით მარად თან დასდევდა, განუშორებლად, უღიარებლად. სწუხდა და ჭეჭირობდა, რომ ეგვრისად დამბლებოდა მის შემპარავ ცქერას, მწველსა და მხერტეტებს; დარწმუნებული იყო, რომ ყოველი ცდა გასაღებობისა ამაოა. სწუხდა, ეზობლებოდა. არა თუ გარეგანი მოძრაობა, ასე ეგვანა, თვით მის სულშიც კი აღარ დარჩენია რა დათვალვითი-გველი ამ საშინელს, კინიანსა და უტოფარ თვალს. სულს სიღრმეს, მის რთულსა და მორიგით ფარულს კუმულებში ნემსით დაჭრებოდა იგი და, მწვევე ტკავლთან ერთად, საშინელს, გაუქარებელს ზოლს აგრძობინებდა უწყობი, რადგან უზარმაზარადარბობდა-გველეთი შემოხვევიდა მთელს მის არსებას ეს უწყვეტი გზირვა. როცა ახლოს იყვნენ, ვერ მხედვდა პირდაპირ ჩახედვას

მის თვალებში: გარეგნულად უწყინარის ირით გაბურჯებული, შავნივთირო სიღრმეში რალაცს მშაღვდნენ, გაუმხელსა და უტიფარს, რომელსაც ენა ვერაოდეს ვამოსახეს ისე მკაფიოდ, როგორც ერთგვარი ცქერა, აშკარეული და ნდობის ბურუსით მიბინდული. ო, როგორის სიმამრით სძულდა, ეშინოდა. მაგრამ მინც მონა იყო მათი, უნეტური, მირჩილი ტყე. აი, ახლაც, უნდადა ჩქარა წასულიყო, მოშორებოდა ამ უბანს, რათა ევლოც კი დაკარგულიყო, სრულიად მაგრამ ვერ ახერხებდა, არ შეეძლო; რადღე უხილავი ბარდი უბრაკავდა ფეხებს და ამიტომ იგიც ენლა მიაბიჯებდა, ეღუნებოდა და ბოლოდა გულსასესე. მხატვარი შორი-ახლო მისდევდა, მოფრთხილებით, ქურღულად. ქალი უეცრად შესდგა. მიმოიხედა თითქმის არჩევს, საით წავიდოდა. შემდეგ საჩქაროდ გადასქრა ქუჩა და ყვავლების მაღაზიაში შევიდა. მხატვარიც შეჩერდა ქუჩის კუთხეში და დაუქნებლად შეუხანდებლად გამოფენილ დაქინებულ დაუწყო თვალთვალს უზაროდ, ცალი თვალი კი იქითკენ ჰქონდა! სადაც ქალი შევიდა. დღიანს არ გავუღლია, რომ ქალი გამობრუნდა, ხელში დიდი კონა ეჭირა ყვავილები: თეთრად და წითლად გაბურჯული ვარდი და მიხაკი. ისევ გადმოიარა ქუჩა და ტრამვის სალოდინი ადვილს გაეჭრა. ცოტა ხანის შემდეგ გუფენითა და ხრიწინით მოვიდა რომელიღაც ვაგონი, ქალი სწრაფად შეხტა; ვატმანმა უფულოდ დაიბარტყუნა ფეხი ხარს და ეავტონიც წახრიდა. ნორჩამე სახტად დარჩა. მაშინაღურად ამოიღო პაპირისი, მოუკიდა და თვალით ეცა იქვე მდგომი, თავისუფალი ავტონობილი; —მიპყე ტრამვის! აი იმ ვაგონი— იღუმალის ხმით უთხრა შოფერს— ისე,

შორი-ახლოს! შოფერმა გაეჭირებული თვალი შეაღწერა, მალუნად ჰქრა ხელი ავტოს კარს, გადასწია ჩარხი და ნელის დაგვებით დაიძრა მანქანა. ქალი უკანა როგვე იჯდა, კუთხეში. მკვირვლად მიხეუტებოდა მკერდზე ყვევილები, თითქო განწევისა ეშინიონო და უფულოდ ათვალთვრებდა ვაგონში მჯდომთ ხრილოთა და რყვით მიჭრიდა ვაგონი. მრავალი ქუჩა და უბანი გაიარა. ქალი ეს იხევ უძრავად იჯდა აი ქალაქის განაპირიც: დაბალი სახლები მტვრითა და ქუჩიდან შენახეულები ტალახით გასვრილი, ჩაქმებულნი ფანჯარები, ქურღულ-ქურღული ჩათის ფარდებითა და ქლექიანი ყვევილებით მორთული. ოღორ-ოღორად და ნავით სახევ ქუჩებში, რომელსაც ქაობიებით სხრუქენ თავ-გებშიმეველა, ქუჩიანი ბავშვები. ქალი ყვევილებ ჩახუტებით ზის და ჰგრობდა, რომ უკან მისდევს ბედის სწერასავით განუშორებელი ყმაწვილი. გრობდა, რადგან იცის, რომ იგი არაოდეს მოშორდება. შეიძლება სათვალე-ვით თან ჩაყვს მისი წყვანი თვალი და იქაც არ მისცეს მოსვენება. სული ემღერება. გულს ზაღაც მძიმე აწვეს! ცოცხალი და ღლივითი მძიმე ვერადღეს მომშორებს! რამდენი ხანი ვარდებოდა ეს უტანელი ყოფა! აი, გუფენი განებე ქალს გარედ გავდა მთელის დღით, რათა წუთით მინც ვასცლოდა ამ აუტანელ კვალდაკვლობას, მაგრამ ამიღო: იქაც სულთამბუღავი თავის შუამაღდა! ყვევად და ყოველთვის: შინ თუ გარედ! დღე და ღამე, დასრა თუ ავადრბი, მუდამ თან დასდეს, ასე უტოფარად, ასე უხეშად და მოკრიბებლად, ვერა, ვერა, ვერ მოიშორებს! მერ რათა? რა უნდა მისგან? არა ჩრის, რად აწებებს ასე სუსტად? იმ ტრეფხამ იცის, რაც უნდა იმ მუნანს, ი მგელს.

დახ, მაგრამ, განა სხვა ქალი ცოტა ამ უზარმაზარ ძალაქში? რაღა იგი ამოიღო ნიშანში? აჰ! თითქმის მამაკაცის-თვის სულერთი არ იყოს, ესა თუ ის, ტრეხა თუ ვიფა! მამ, რათა, რა უნდა მისგან? —არ ვიცი, არა! უკვე ხმით წაიბტებუდა და გამოერკვა. უკვე უკანასკნელი სადგური იყო. მის კი სურდა კვლავ გაგრძელებულიყო გზა, სადაღაც შორს, დაუსრულებლად, რომ აღარაოდეს ეხილა ის ორი, გაბურჯულ რკინასავით მშინავი თვალი. მძიმედ ჩამოხტა და ზოხინით დაეღუბა გზას. ნორჩამეც გააჩერებინა ავტომობილი, აუჩქარებლად გაისტუმრა და შორი-ახლოს მიპყა ქალს, რომელიც წახრიდა, განქარაუხული მიბიჯებდა. გული საგულეს აღარ ჰქონდა მხატვარი. ამოღო ცდილობდა მისწვდომოდა ამ უცნაური ქალის მოგზაურობის მიზანს. მრავალი მოსაზრებისა და თავის მტვრევის შემდეგ დარწმუნდა, რომ ტრეხას პაემანი ჰქონდა დანიშნული. სული უწყვილის ბოღმით აფესო, რომელსაც ზღვემ ერთვდა მწველი იქვე გაბიბარებული ვაგონს. თავს იკავებდა, ცდილობდა, ერთგვარი მანილი დაეცვა თვისა და მის შორის, რათა ქალს არ შეეშინა, მაგრამ გახელებული წარბოდგენა უნებურად აჩქარებინებდა ფეხს. ერთხანს კიდევ დააპირა დაძახება, დაუწვია, რათა ხელი შეეშალა განზრახულ პაემანს-თვის, რომელსაც იგი, რაღაც უტოპო მოსაზრებით თუ უფლებით, თვისადმი ღალატად სთვლიდა. ქალმა მარცხინით გადაუხედა, ვიგარა ვიწრო, სოფლის ორობისავით მიხეველ-მომხეველი ქუჩა და შეწყაა ზემოდ, სასაფლავსკენ, კარებთან ოდნავ შესდგა, მიხილდ-მოხილდა, მერე სწრაფად შეაღო რკინის ფალანგინი კარი და შევიდა.

გრილი და მშვიდობიანი მყურდობა შემოებნია ვარს ახალგაზრდა ქალს, რომელიც ფრთხილი ნაბიჯით აჩრდილოვით მიჭქროდა უფელავ საფლავთა შორის. დაუდებულ ბერბოვით შიგად აღმარ-თულნი ეკიპაროსნი, წყნარი, რიტმიული მოძრაობით არჩვენდნენ აბრეშუმის ქსოვილებითი ლილეცა წყერავლთ, ოდნავ გადახრილნი, ჩაფიქრებულნი. ათასნაირი ფერისა და სახის ვარდვავილები: თეთრი, წითელი, ყვითელი, ნარინჯი, ღვინისფერი—ზოგი ღარნაკებით გაშლულად, ზოგი ჯერ კიდევ კუჭური, პირუთინარი, ზოგიც უკვე ფერინცვალი და ჩამოფუტვლი—ნახის მზრუნველი თვალთი დასცქერდნენ მყურდო საფლავებს, ვით მარადისობისთვის მიჩენილი დანი სათნობის. ქალი ნიავის ყოველს დატოლავს. ახალი რწყვით იქვრდნენ, ნახის სათნობით ეხებოდნენ ერთმანეთს და წყნარი, ოდნავ ვსავარი ხმით ჩურჩულდნენ: „ფრთხილად, ფრთხილად, ახლა ჩასთვლია, არ გაიღვდითო!“. აქა-იქ, ლომსადატეხის მცენარეთა და ყვავილთ შორის, მიტოვებულ ეკლესიასავით გამოსწანდნენ თეთრი და ფერადი მარმარილოს ძეგლები წარჩინებულ მიველებულთა, ხოლო მათ გვერდით, შამშითა და ბალახით გადავლებული ავბოლოდ ჩაღხილებულნი დროა ვითარებისგან დაცინებულნი, უზარალო ხის მწველი, ზოგი მოღლივითი ვჭედზე მიწეული, ზოგიც მთლად წყვეტული, როგორც თვით ივინი—მადარენი ამა სოფლის რომელია ძეგლები სხივისნი დაცვასაც ასეთის თავგანწირულებით ცდილობდნენ ეს საცოდავი ხის პალოები განდაუფლოს ხედრობით თანსწორ-ქრინილნი განწოტებულნი ქრელი წუთისოფლის ქირავებულობას, განწეტვლი ძილთი განისვენებდნენ მიცვალებულნი: დიდნი და მცირენი, მდიდარნი და ღარიბნი, მოხუცნი თუ ახალგაზრდანი; და გაუღლია, უხვის ვრცელობით; დაჰყურე-

პრონიკა.

არისტიკური კარგობა

არისტიკური კარგობა... პირველი ნომერი სა-
ლომონოვი იქნა მიღებული, სხვათა
როგორც მანუა ბ. ფ. პარტი-
კური ასეთის.

ქეთა „ბარნიკალის“ აცხადებს,
რაც ერთს მის წევრს აზრად არ
ე. ფ. პარტიის წინააღმდეგე რაიმე
ორც პარტიის.

ევენ ვართ მხოლოდ წინააღმდეგე იმ
თეორიის ხაზსა, რომელიც ვაძვს ამ
პარტიის ორგანოს მისი დღევანდელი
შემაღლებლობით... „სახალხო საქმეს“.

ეს ხაზი ჩვენ მიგვანია ქართული ლი-
ტერატურის გარეგნად.
ჩვენ ღილის პარტიის ცემით ვიგონებთ
ყოველთვის იმ ს. ფედერალისტებს, რომ-
ლები მთავრობა: კიტა აპაშვიტს, გრი-
ვ ლალიძეს, შოთა დადიანს და სხ.

როგორც გამაიხინეს ობიექტივობა
ჩვენს დაფასებაში.
ამ განმარტებით მოგმართეთ შენ,
რადგან დღით ვაფასებ შენს რვეო-
ლიტიციზმურსა და ლიტერატურულს
ქნერივას.

კულ პლოდელი

პოლ კლავდელი. დიდი ფრენი პოე-
ტი. უკანასკნელი დროს საფრანგეთის
კოანსარა იყო გერმანიიდან შემოერ-
თებულ ნიქებისა. პოეტი სრულდებით
განდურნობდა თავს ივანე მკვირვა-
ნიძისადმი. უკანასკნელი თბილისში მოსულ
წერილში, კლავდელი აღტყობს უკ-
ვერის ფრანგულ კულტურის გასილი-
რებას, რაც არის შედეგი საფრანგეთის
გამარჯვებისა. პარტიის თეატრებს თან
და თან იპყრობენ კლავდელის ბრწყინ-
ვალად პოეტი. 1919 წელს ოსასტრე-
დადგამათ მისი „ოქროსი თავე“, ჩვე-
ნი გახუროს მაკოლონ ნომერში დაი-
მუქდა „ისრა-გამენიანის“ გარ-
ჩევა.

ზღა მით იღვწობი და მიუწოდებდი
ლოლისფერი კო, სადაც, სახეობი კლა-
ბტრებივით, ერთ-მანეთზე ენებოდნენ
დღესი ლულით მოცემივით მთებ-
ნი და ცივი თაღები გულგრილი მარ-
ბილისობისა...

სახალხო, პოლოს, იქ, სადაც თვე-
დებოდა მოსახლეობა მკვდარისა, სამე-
რითა და გლურტით დაფარულს მინ-
დობდა ოსოლად აზვავებულყოფი ახალი
საფლავი. ყვეთი აქალოს მტკიცედ
შეკრა ბოსტნის ცილითი შერგებულ-
ბული ბარკვი, რომელსაც უხვად ჭე-
ვიდა ზურგით ქაქული, მძებარი ყვა-
რისებრი კონა და, ჯერ კიდევ დაბ-
კენიანი, დადენ-სურის რამდენიმე გვი-
ოფენი.

ტერეზა მოწონებით მიუხალგობი სა-
ფლავი, მთლიან მოთვარა და მზარუნე-
ლის ხელთ დაფარული საფარის მკვი-
რად ზაქარია ყვირებდა. დაფარული
და მკვირვით, ხელმძღვანელი უხ-
ვიანობა, თითქმის საყვარელი
თავისუფლების წინაშე მოღვაწეობდა
ამის შერივით შეყვნილი რაო. მერე
წინარად დაიხარა. ვაცაცხებულს ხე-
ლი დასაწყისი სინკანობითა და მიწის
სიხარულით ამშობებდა გვირგვინი და
იმ ადგოდა, სადაც განსვენებული მკ-
ვრი იგვლავებოდა. სუნთქვა მუშაობით
დაფარული გახურებული თავი, უხვიდა,
უკვირდობდა.

იქ კი, ძირს, სამი ადლის სიღრმეზე,
დახშობა და ვიწრო კუბოში, სამიწე-
ლის სიღრმეზე დაგებული, ცოცხალი-
ვით იძვრდა ოდესმე უფრო და ჯან-
სალი მკვირდი. ფეხებზე უფრო, უკ-
ვერით სდებდა სახიზარი, კვირით სი-
თხე, რომელსაც ვაუმეზარია სისარ-
ებით ფათურდებდა ლეგიონები, ბრან-
ჯებივით თეთრი, თავშემა კეიბისა, მუ-
ქანნი და სატყეობიანი...
და იქვენივით ქალს, თითქო კლავ-
დელი სამით იზღუბან ლინორი, მო-
წონილი მკვლელები, რათა ვინების მი-
თმოდნობით ჩაეჭარნ იგი—პაწივს, სუსტ
ტერეზა, თითქო ნებისა იმეზნება
ახალგაზრდა, უწალო ტანი და, მწვე-
გომობით აგრუხული ცახცახებს, სუ-
როსადაც ეხვევა გარს არა ნაყლის

ციხვიერ ყანწების გამოცემლობის
კანტორა, ლექსის აქადებია, „ყანწების“
რედაქცია, მიხლოთეკა და სამთხვე-
ლო იმყოფება ეროვნულ საბჭოს ტანაზე
№ 3. ტელეფონი 15-35.

თბილისის გაბაქება თბილისი უკა-
ნასკნელ დროს გაიგისა ბაქის ბურჟუ-
ებით და სპეკულანტებით, განსაკუთრე-
ბით ურბით.

სინტურესმა როგორ სდებ პრივე-
სი მათი გადმოსახლება—ან პოლ-
გინია როგორ უშვებს ამ ხალხს, რომ-
ლისთვისაც არსებობს სასტიკი, რეკა-
ნდა ჩვენი მთავრობის ავტენტრი, რომ-
ელი უშვებს მათ ტიფლისში, სადაც
სპეკულაციას იმი აქვს გამოცხადებუ-
ლი.

ქართველ პოეტებს: ლექსიკონი სან-
დრო ციციკის რედაქტობობით ქუ-
თისში გამოდის ქართველ პოეტების
ლექსიკონი. ლექსიკონში იქნება ყალბი
სახელების გადაფასება.

პოლ, წერეთელი. რუსეთიდან ჩამო-
ვიდა ყოფილ პეტერბურგის უნი-
ვერსიტეტის პროფესორი წერეთელი.
რუსეთის მეცნიერებში პროფ. დავით
წილისკინთან ერთად უმრავეს პირველი
ადგილი კლასიკურ ფილოლოგიაში. პი-
რველ სემესტრში თბილისის სახელმწი-
ფო უნივერსიტეტში პროფ. წერეთელი
ოფსულად წაიკითხავს ლექციებს შემ-
დედ ქართულ ენაზე.

„თემის“ ვანახლება. გრივლ დაი-
სამივე მოკლ ხანში ვანახლებს გაზოგი
„თემის“ გამოცემას.

წიანი ა. გრივლევაცვე. ნივლიად
დამხატვრული სკოლა იქნა ტერე-
ლისში წიანის „გრივლევაცვე“ წიანში
იქნება ახალი მასალები: სამხატვრო
წიანის გახუროს მხატვარი ე. ვ. ლაშქ-
ოვი ვილიძის ვლსკური დასწერის წე-
რისა გრივლევაცვე. ტიკან ტაბი-
მონორაფიას წინა კავებავაძეზე.

ბორის სავინკოვი. კირიმის გაზეთე-
ბი იტყობინებანი, რომ ბ. სავინკოვის
(რომანი) ბალშევიკებისთვის გაუმარ-

ცესელით ანებებულს მეორე ტანს. ვა-
ფრცხვლები, მართლდარე ტურები ჩე-
რევილად იზღუბან და რაღაცა ჩრ-
ვლებზე, უზროსა და გუგუბარს. ი.
კიკია, კივი ასეთი უწყო და გაბრ-
ელები ყოფა.

ტერეზა ზურა მეტის ძალით ცვირის
სახელი: გამზარ აქალოს კორნელი
ლესინანითი ცხობანი რბილს შეხლას
და ლევეს; მარამ ეერა გრძნობს; ეე-
რავი და ვერაფერს ათვს, გარდა და
დიდი, უფროა ღრმა სიამისა, რომელ-
საც სურვილი-ხორციანად იძიებდა უნი-
ბლივდ. სიტყვა შემერუნებლად...

უფროა თოქნარკავითი შებტაშე-
ნით თუ შიშითი გაგანიერებულ თვა-
ლი მაპყრო ერთ-ერთ საფლავს. სადაც
კრანის მოაგროს მიყრდნობილი, გვირ-
დ შემოქცივით იღვა ვილად და თამბაქ-
ვივლი. აპირილის ციქსელ დაო და
დიდი ციციკისთვისავე ჰქიათავს
მწუხრის ბინდ-ბუნდში.

იქნო. გულს სამხილი რაღაც შემო-
აწევა: ხელს და ციქსე, გომ სამხილარი
კილავა. ხელბით თამბაქავით უწყოვად
დაეშვა; მზურგში მოხრილი და თაბე-
ნივდებულა, ერთხანს იღვა გამტრე-
ბით. შემდეგ, თითქო რაღაც მტკიცედ
და საბოლოოდ გადაწყვიტოვ, უკრავდ
გამართა. ამბარტუნულად აღმართა
მწუხარე თვალები და უხვი, მწყრალად
ბრამენებით.

ნორჩამე გაუმედავად დაიძრა და, ნა-
ცემ მძლივით დარცხენილი, შორი-
აზრს გამიწრა. არაფრად ეპაწივია ეს
სასტიკი კილო და ასეთს უწინაურ გარე-
ნებაში დაღობიანობებს:

ტერეზამ მოიკრიბა მთელი ძალ-ღონე
ამაობებულ სულსა და თითქო სიცი-
ლი დაიწყო:

— რა გინდა ჩემთან? რას მერით
რად მაშეშობ ასე უღიერად, ასე უშუ-
ბრალეულად... წუთი არა მაქვს მოსე-
ნებას თქვენს გადამქიდეს: შინ და გარე-
რეც. დღა და ღამე, მედამ უკან და-
დევნი მიჩინოვით! აღარ შემიძლიან,
შემიძრაოთ, ჩამომესენით!...

ნაწყო-ნაწყოვად ისვრდა სავე-
დურისა და ევდრების სიტყვებს, თითქო
მის სულში ვილად უხილავი ზის და უკა-

თავს ახალი ფრენი პოლონეთში. გა-
ზეთების ცნობით პეტროლუხასა, საინ-
კოვსა და ბაიონტრაველის შორის მი-
ხდა შეთანხმება ერთად სამოქმედო.

კ. პალმონი. სოსიკოვის საბჭოთა მთა-
ვრობამ ნება მისცა კონსტანტინე ბალ-
მონტს ევროპაში ვაგებერებისა. პოე-
ტი ენლა პარიზში სცხოვრობს.

სავეტროსის იტერატორი. ჩვენმა
რედაქციამ მიიღო მთელი რიგი უკ-
ნალების სოვეტროსისაში გამოცემუ-
ლი. უწინააღმდეგე ავტორებელი მასალე-
ბით თანამედროვე რუსეთის მკვლევან-
ების შესახებ. ზოგიერთი ფრაგმენტები-
დან და რეცენზიები შეიძლება აღ-
გეს მილოანი სახე ახალი რუსეთის პო-
ეზიისა. ჩვენი რედაქცია უშედეგ ნომე-
რში დაბეჭდავს არს შესახებ წერისს.
ერთნალებში დაბეჭდილია ავტორე
ლუწინარკის წერილი „რევოლუცია და
ხელგაშენი“ და ევლონი ბროსოვის
„პროლეტარული კულტურა“.

ორივე ეს წერილი მეტად საინტე-
რესო არის დაწერილი. და ჩვენ გაზე-
თის ნომერში დაბეჭდვით სრულ თარ-
გებანეს.

„სახალხო საქმე“ გაუხუტლეთ. ჩვენ
ეს გვიწოდოდა. „შემოს“ წერილი მთავრა-
ლი როსების ტიპითა, როდესაც მას
სცემენ. სასონ ფარცხვლებამ უნდა მი-
ხანას გაუტეს თავისა გვარი, თუ არ უნ-
და შეხლას თავისი კვირითი სახელი და
არისლ ვიროვანის და გიორგი ლახსი-
შვილის ლიტერატურული ტრადიცია.

„სახალხო“ წერილს აქაშის ტრიალს, ეს
ნერვების ცახცახ გამოამზარო ინანისი.
მეტად პასუხის ღირსი „სახალხო“ დღე-
ვანდელი მისი შემაღლებლობით არ არს.

„მასლას“. პლენარის პროსექტზე
გაიხანას ახალი თეორია „მასლას“, სა-
დაც პრეზიდიუმი ვითოდდა პარტის მალ-
აღანი მშობიდა. ამოვიდა „არშინ
მალაღანი“ დაბინადა საერთო თეა-
ტრალი. კულტურაში შედის აგრე-
იტობითეს ლედევი.

ზაველის პაციენტები. თბილისში ჩა-
მივიდენ ია ევალამ-ტინჯა და კატო
მიქელაძე; ეს წველით თუ ავლად თბი-
ლისს!

გამეტა. მხატვარი იღვა გაოცებულა, ერთ-გზის
სცელა მისი ამოღება, მთდში.

— რა მოვიდეთ, ტერეზა? მე ისე...
მხოლოდ შეზობივითი გაფიციციონე აქვთ
და...

მავრამ ქალს მისი არ ესმოდა. ზენი-
ხელ, ვამბოდებით ავტევედა ნაღვლითა
და წვეთი გახურებულ სიტყვებს, სისა
გამბოდებო, ხმა ჩაწყვიტული. კოქლე-
რის ვერებობა თავს გაღვინებულ მზა-
ტეებს ის მწერე მოეჭმება და არ იციდა,
რა იქნა, რა მოეჭმებოდა. იღვა და
მხოლოდ ფეხები ფეხებ იწონებოდა.

— ვიცი, რომ ვერას წაუვლად თქვენს
ხეტივებს—განაოლოდა ქალი სუნთქვა
ამოღებულად—მეტად ძლიერია თინი
თქვენს განზობიანს, მავრამ იმდენი კა-
ციება, იმდენი იყავიანობა მანაც იქო-
ნივით, რომ აქ, აქ... მავრამ, რას ვამ-
ბობა? თავისთანაა... იყო, რა განსუ-
კველი, უღიერო და თვალ-ხარბი ხარო
მამაკაცები... ცხიქებულთი ერთი თვა-
ლანა, ვამბოდებო მისი უწყო და სა-
საციონარო სდებო, რაღაც... როცა აღ-
ნავეც არის ქალს საცველს მოპყრავთ
თვალს. სულ ერთია ვისი ან რისია
იგი, ოღონდ... ოღონდ... მართლაც ვამ-
ბობა, არა? ანა პიობარია, რა ვარ თქვე-
ნივით ამ წამს! ან ვიწინ, ვუწინწინ რა
ვიცივებ უკნობა ვინისვითი შეგდობი-
ლი, როგორიც ვინ მოსოლისა, რამდენი
გინახავთ თქვენს სიციქსებში, მავრა
წუთითაც არ შეიჭრებულა მათზე
თქვენი ყურადღება. ხოლო მე... რა
ესთუთ? რას ვამბოდებო ჩემთან? თქვე-
ნივით ხმა საცენით უკნობა ჩემი ვინა-
ობა, ჩემი სული მავრამ, მამ, ვანა ავრე
რავად გაპრავებთ ჩემ სულსა. თქვენ
რა გინდობოდა, თუ შესაძლებელია,
ეს სული გაყოქმების მწუხარებით
იძახებდა. იწოდდა, უსასილოდ იქვე
მხოლოდ ხორც ვინაა, ია, ეს ჩემი
მყვრდი. მკვლევით... მამაკაციმ ველ-
ის ასეთინ ხაო... თქვენც; სხვა... ია,
ისიც...

და ტერეზა ოღონდ, აღმაცერად გა-
დახედა გრძობად ეფრადებულ საღლა-
ვის მიწას.

ნორჩამე უკან ადგობს მიმბულივით

რუსის პოეტების ცხი. ტფილისის
პოეტების ცხი გადაშენდა. უკანასკნე-
ლი ილია ზდანევიჩი პარიზში ვაგე-
გავარა. პროფ. გ. ხარაზოვმა ლექსების
წერის თავი დაანება და დაბრუნდა
თავის ნაციონალ-ეკონომიის, თუმცა
ფილიდი მიიწე არ ასვენებს, რომლი-
თაც უნდა სიძვირის საეთინ ვადეწ-
ყვიტოს. პატარ-პატარა პოეტები ოჯა-
ხებში კითხულობენ ლექსებს.

თავნა შარაშივე. თუ წინათ მას მ-
სხარას ნივი მიწეც ჰქონდა, დღეს ისიც
შემოახმა და ახლა მეგობრებს მსჯელობას
და ქულის დარგებებს იწყებს. ეხლა ის
და დარჩენია, რომ აღუქმანდრეს ბაღში
წვიდეს—ბეგრით კოლუნები მხოლოდ
იქ აციონებენ და ისიც პატარა ბავშვებს
ცტა ადრე, რომ ცირკში შესულიყო
შეიძლება იქ მანკე მოახტებებდა თავის
„ავგაროზის“ დადგას.

მეხალგაობის მარადიოვარი

დიდი ხანია, რაც წერა კითხვის საზო-
გადოებამ დაიწყო ზოგიერთი სპეკული-
ანტ პედაგოგების კომპილიატორულ სა-
ხელმძღვანელოების გამოცემა. ეს სახელ-
მძღვანელოები, რომლებიც სავალდებუ-
ლოა შკოლებში სასწავლებლად, იმე-
დება ათასობით და ხშირად 6-7 გამო-
ცემად გადის. სხენებულ სახელმძღვანე-
ლოების შემდგენელი, რომლებიც აზა-
ვითარ შემოქმედებით შრომას არ ხარ-
ჯავენ, არამედ სარგებლობენ სხვა და
სხვა მწერლის ნაწერებით—მილონებს
იწყობენ ვიბებში, ხოლო მწერლებს, რომ-
ელთა სახელით და ნაწარმოებით ისინი
ვაკრობენ—გრომსაც არ აძლევენ.

ეს აღმამოთხებელი ლიტერატურული
მარადიობა საბოლოოდ ადევცილი
უნდა იქნეს და ყოველი მწერალი, მო-
თავსებელი ამ თუ იმ ქრესტიანობითა
დაქაოთივებული იქნეს შესავრე ვო-
ნიობით. ჩვენ ვამბოდებთ რომ მავ-
რან ვამბოდებთ, რომელსაც მის მიერ
ვაკრობენ—გრომსაც არ აძლევენ.

სავალდებულო სახელმძღვანელო აუცი-
ლად მასხებულად მწერლის დავით
დავითის „ნაწარმოებით—უკანასკნე-
ლისთვის არაფერი მიეცია, თითოთი კი
რამდენიმე მილიონი აუღია სხვისი ნაშ-
რომიდან. წარმოუდგენელია მეტი ავტო-
რის უფლების შეზღაბა და მეტი უსინ-
დისო ექნალობა, წერათიხების სა-
ზოგადოების თათსობით, რომ აყავე-

იღვა, უღირო და მართლაც სისაციონი,
სურდა ხმა ამოუღო, თქვა, რაც დეურ-
ასეთის ძალუმობით ეჭრობდა; დღე-
წუნიებინა ეს უსასო და ველგამოქმე-
ული ადამიანი, რომ იგი—ნორჩამე—იე-
თი არ არის, როგორც საზოგადოდ მა-
მაკაცებს; რომ იგი სხვა არის, უფრო
გარანტიობითა და სათინ სტულისა.

მავრამ უკლავდებო ეს უხვი ჩურჩუ-
ლად ეჩრებოდა ყვლი.

ქალი უფროდ დანებდა. მოა იღებით
შეალო მხარ; ვიანი ნაღვლიანი თვალი
და, თითქო საწინადად მოიღვლო, მო-
წვეტილი დავეზა მინდარს. მეტე ნერ-
ვივლად მოიზოთა ხელგანებრი ვევივლე-
ლით შეპობილი. კოწინა ქველი და,
თითქო სინჯავს, აქა—იქ ოღნავ შეა-
ვლო ხელი პურის მნასავით ამურულლ
თხას.

— უწინაური ვარ, არა?
ცივი, ცალკა ღმილით წარმოსთქვა
— და უსამართლოც!
— მახალა ნორჩამე.

თხას ვადეცივებული ტურები იმავ
ბელგაობა ღმილიდა ვანასა.

— დაჯექით!
პოვავის ჩამოწვეით მიმართა და უკ-
ნაწურა, მთელს ტანით შერისა. ნორ-
ჩამე მამანლულად ჩაქდა, იქვე, რო-
გორც იღვა, თითქის ქალის მუხლებ-
თან.

— რას ფიქრობთ ჩემზე აი ახლა, ამ
წუთში?
— მოულოდნელად ჰკითხა და ოღნავ ფე-
ხილი დავერდო მკლავით მის მუხლს
— იმას, რომ გაუგებარია თქვენი სა-
ცეილი!

— ია, რასაკვირვებია, რასაკვირვებ-
ია—უბოც, სხვისი მხით წარმოსთქვა
და ქვემოთ შეაქცერდა თვალბში—
თქვენ სულ სხვას ელოდით, ხომ?

— ვაჰა, ფყედა თვალში თუ არა წამ-
სკე პირი იბრუნა: იქ რაღაც ბზინადა
მეუპოვარი და სამხილი.

— ვიცი—იმავე უწინაური კილოთი
ვანაგრო ქალმა—რასაც ვეჭრობდით;
საბოლო შეგნიერია. სასაფლო მყუდრო
და გრილი, ხოლო ტერეზა სუსტი,
დაწყლილი...
— ტერეზა!

ბული ქართულ გამოცემლობაში.

გაუგებარია ამ შემთხვევაში ქართულ
მწერალი კავშირის საბჭოს მოქმედება.
როგორც ვიცი თანამოქმედებებში უწე-
რი ავტორის უფლების დაცვა საერთო
ნორმის შემუშავება—რა აზრი აქვს ამ
საბჭოს წევრებსა, თუ ამისთანა საქმეში
ეერ ჩაუვება და თავის კავშირის წე-
რებს ვერ დაიცავს მარადიობა. ჩვენ
მოვიბოლოთ რომ მწერალითა კავშირმა
ბას და მასუხისგებაში მისცი ვათამაგე-
ბული ბ-ნი ი. ვომელოური.

ნაწილი სახარხილად

ნაწილითი ვაზარში წაყვითებულ მარ-
როკანის პირველი ნომერი...
უსაზღვრო იყო ჩემი აღტყება...
მე დღეს ახალგაზრდა მთე-გარისი-
კაცს, სულ სხვანაირად მივივას ის ცე-
ცელი ბძობილისა, რომელსაც ქმნის ან-
თებელი ბაროკალი, მამე მგომ უწინ-
ურ გემივით პროფესორი მგომ...
ის დიდი სილამაზე რომელიც შექმნა
„ციხვიერ ყანწებსა, თავის ფანტატორ
შემოქმედებით, როგორც კემპარილი
გზა ქართულ პოეზიაში, დაგვირგვინე-
ბული იქნება აუცილებლად გამარჯვებით.
ამას ამტკიცებს „ბარნიკალი“.

დღესდღეობით საქართლო ბძობა ქარ-
თველ საზოგადოებას და პოეზიაში, მე-
წინადა წინააღმდეგ და ამისათვის
შევე მზათ არის საჭირო ჯარი ქვეშა-
რიტ პოეზიისა, „ციხვიერ ყანწებს“
დროშის ქვეშ, გამოცდილ სარღების
მეთაურობით.

საქართველოს ბრწყინვალე მომავალი
დღეს ბაროკალზე, ის იბრძობს, ახალ-
გაზრდული სტივით ქმნის გადარეულ
ქართველ პოეზიის ოცოლოვებისა.
მდიდრო იქნება ისტორია ქართულ
პოეზიისა—მეშინობის ბრწყინვალე და-
მარცხებით „ბარნიკალის“ ამხუთებით.
ახლა საწინელი აფეთქება დასაყე-
ბულია.

სალამი უძვირფასეს გამარჯვებას.

ნ. შენგელია.

თბილისი. ყაზარმა.

რედაქტორი: ტიციან ბაბიძე.

— დასა!—მწყოალი, უცხები ხნით წა-
მოიხასა—სამე ვეჭრობდით, სწორედ
ასე! და არც ვაგებტურებოდა, რადგან...
ასეთია მამაკაცი და მისი ჯოღაბი...
ქალი უფროდ მთლად შეიქმნა, და-
იხვა, როგორც სატომად განზნადილი
ნადირო, ცისერი ბეჭებში ჩანალო და
ორივე ხელი ჩაქვიდა მწყოვლის მკლავ-
ში, მავრად, ფრჩხილებით.

მოიწოთ!
საღვთე ვავში ჩილპარაკა მან.
მხატვარს ცემა ოღლმა დასასა, ინ-
სტიტუტულად გაიკრა ხელი. მავრამ ვერ
განინათვლია.

— მილოთ-მეოქი!
მტკიცედ, თითქის წამოვივია ქალმა
და ძალმდებ მიინდა თვისკენ.

წამიც და საღვთე რაღაც მძიმე მოს-
წყედა. მოსწყედა და თავბრუნდებოვი ხრი-
თვლი დაქვენა პირლი უსწარკუს,
თვალწითელი, უსასო...

სუნთქვა ვამბოდებო. ზიზოთია და
ენებით შეერთებულ, გამამართა ყვე-
ვლებით დაფარულ საფლავზე უწოდ
დათქაქებდა ორი ტანი...

შორს ცისციქურზე, სადაც გოგო-
თას ვერგებით აღმართობინ, შვად
გამოსნადენ უზარმაზარი საკომიურნი
რომელთაც ქარხნისა, გულგრილი სი-
ცილით ამოვარდა და მტკიცად მთავარ
გონებებულ საფილოსოფიო შორის. წამს ლე-
გიონებულ წამოვლენებ მჭკალენ არ-
დაღილი და უწო ცეცხ-მტრუვით დაამტე
ფეხივლი.

საფლავის ხის ჯვარს მიყრდნობილი,
იღვა ნორჩამე მთავრულივით აღწული.
თავის ადგოვას რაღაც მძიმე ენა, მძიმე
და თან ცილიერი.

— ესტა?
საწინების დამზრდული ხნით წამოიხ-
ასა ტერეზად და, რაც ოღნავ ჰქონდა, მი-
აფურთხა შივ თვალბში სქლად, გულ-
სულად.

მხატვარმა ივარჩო, რომ ფეხებზე დე-
დამიწე ეცვლება. ინსტიტუტულად ჩამო-
ცია ხელი დანერწყულ თვალბზე და
ბარბათი მიიმაღა საფლავთა შორის,
არისტო კუმბაძე
კომპანავი. 1919 წ.